

PROGRAMA D'HARMONIA

1r. a 4rt. GRAU PROFESSIONAL

DEPARTAMENT DE LLENGUATGE I HARMONIA

Setembre 2010

PROGRAMA D'HARMONIA 1r. a 4rt. GP

ECMM DE VILANOVA I LA GELTRÚ

INTRODUCCIÓ

S'entèn com **harmonia**, la parcel·la de l'art musical que estudia els sons en la seva disposició vertical. Tracta tant de la sonoritat simultànea de dos o més sons formant blocs sonors aïllats e independents (intèrval o acord), com de la seva relació dins d'un contexte musical amb altres blocs sonors (jerarquia tonal, modal, politonal, rutes cadencials, etc.).

Tanmateix comprèn l'estudi de les relacions verticals intervèl·liques com a resultat de la independència de les diferents línees melòdiques horitzontals i les seves relacions **contrapuntístiques** i, consegüentment, de l'estudi de les regles de conducció de veus al llarg de la història, segons el període estilístic.

Per últim, l'harmonia i el contrapunt, com a fonaments bàsics de la composició, estant íntimament lligats amb l'estudi de les **formes musicals** i dels diferents tipus de composició que s'han creat i que han evolucionat en la música de la nostra cultura., veient tanmateix altres aspectes més concrets de la música com la textura, l'articulació o la instrumentació.

PLANTEJAMENT DE L'ASSIGNATURA

L'estudi de l'harmonia comprèn necessàriament tres grans àrees: **auditiva, analítica i creativa**, que estaran interrelacionades entre si per tal de que l'alumne pugui assolir una integració global de la matèria:

- L'harmonia **auditiva** és aquella que tracta les sonoritats tan polifòniques (diferents línees melòdiques horitzontals simultànies) com homofòniques (blocs de notes disposats verticalment, formant intèrvals o acords). L'alumne s'impregnarà d'aquestes sonoritats escoltant diferents obres d'estils i períodes ben diversos però, en la seva gran majoria, de músiques de la nostra cultura occidental i incidint especialment en la música tonal, amb la seva pròpia jerarquia d'enllaços, rutes cadencials i punts de tensió i distensió. Aquesta vessant sensorial-afectiva és indispensable per la formació de l'oïda harmònica de l'alumne, que constituirà la base per la seva comprensió intel·lectual de l'anàlisi "escoltant" la música de la partitura interiorment. Tanmateix és el fonament sobre el qual s'assentarà

la seva creativitat en les seves pròpies composicions o arranjaments, elaborades sempre amb consciència auditiva i criteri artístic.

- L'harmonia **analítica** és aquella en la que l'alumne porta al pla conscient tot allò que ha assolit prèviament a nivell auditiu. És aquesta la part on es treballarà la comprensió d'una partitura en els seus detalls harmònics, contrapuntístics i formals, així com estilístico-històrics. Tanmateix es realitzaran anàlisis auditius, on l'alumne arribarà a una comprensió d'aquests paràmetres exclusivament amb audicions de peces musicals. L'objectiu final és que l'alumne sàpiga situar en un contexte històric determinat i fer un anàlisi de la construcció, estètica i poètica d'una partitura, principalment del període comprès entre el 1600 i el 1900 de la nostra cultura musical.
- L'harmonia **creativa** és aquella en la que l'alumne combina aquells elements musicals adquirits, compresos e integrats en la part auditiva i analítica, creant en aquest moment la seva pròpia proposta original, a través d'una petita composició musical, arranjament, exercici, etc. Això es fa des de dues vessants: d'una banda imitant un estil musical determinat o un mètode compositiu en concret i d'altra banda donant llibertat estètica a l'alumne per trobar el seu propi llenguatge d'expressió musical, basat en la formació progressiva del seu criteri artístic. Tot aquest apartat va en la direcció de despertar la creativitat que tothom duu com a ésser humà i que es pugui plasmar en qualsevol àmbit de la vida i concretament musical, tant si l'alumne vol seguir a Grau Superior com si no ho vol fer, o tant si la seva vocació musical s'enfoca a la composició, a la pedagogia o a la interpretació.

OBJECTIUS GENERALS DE 1r. a 4rt. GP (Decret 25/2008, 29 Gener)

- Cantar i saber reconèixer els diferents elements que formen el llenguatge musical harmònic de les diferents èpoques i estils.
- Cantar i saber reconèixer blocs d'acords dins un contexte tonal partint dels enllaços i cadències més comuns.
- Reconèixer auditivament i saber analitzar i escriure els diferents elements que conformen el llenguatge musical harmònic.
- Conèixer els elements del llenguatge musical harmònic i la seva evolució històrica, per a relacionar-los amb les obres musicals i el seu context.
- Conèixer i saber reconèixer en peces musicals escoltades les formes musicals bàsiques relacionant-les amb estils musicals concrets.
- Improvisar i crear textos musicals per a ser interpretats vocalment o instrumental.

1r. GRAU PROFESSIONAL

1.1. HARMONIA AUDITIVA

1.1. 1. Dictats homofònics d'acords placats:

1.1.1.1. Estaran dins el contexte del que anomenem música tonal en la nostra cultura occidental, a través de rutes cadencials comunes i característiques de la jerarquia tonal.

1.1.1.2. Es treballarà amb els següents acords tríades i diatònics en estat fonamental dels modes menor natural i Major natural. Respectivament: **i-I / ii-ii / III -iii / iv-IV/ v-V / VI-vi / VII- vii^o**. En l'acord de **v** d'una toanlitat menor es contemplarà també la seva possible forma d'acord major **V**, amb la sensible de la tonalitat alterada.

1.1.1.3. Es cercarà la integració auditiva de l'alumne de les relacions colorístiques entre els acords (repòs-distensió I-vi/ suspensió-tensió V /ponts entre un i l'altre ii-IV-vi).

1.2. HARMONIA ANALÍTICA

1.2.1. La ressonància natural: sons harmònics i timbre. Relació amb la percepció auditiva: conceptes de consonància i dissonància (s. XIII a XIX): consonància perfecte (5^a], 4^a], 8^a]), consonàncies imperfectes (3^a i 6^a M-m), dissonàncies (2^a, 7^a M-m i tritó). Consideracions estètiques vers això.

1.2.2. Anàlisi de partitures o d'exercicis de diversos estils i períodes històrics, escrits dins un context tonal Major o menor: s'analitzaran els acords tríades diatònics en estat fonamental esmentats al punt 1.1., en quant a registre, posició, enllaços i canvis de disposició.

1.2.3. Anàlisi de les textures: homofònica en corals a 4 veus (per ex. les peces 2, 4 i 41 de l'Àlbum de la joventut op.68 de Schumann, Himnes, Marxes: *Pompa i circumstància* d'Elgar, etc.) i melodia acompanyada (per ex. fragments de sonatines clàssiques, peces romàntiques breus, valsos, polkes, cançons modernes, populars, etc.)

1.2.4. Anàlisi de les notes estranyes a l'acord: notes de pas, brodadures, retards i *appogiatures*. (Obres clàssiques de 1650 a 1850 aprox. També obres modernes varies).

1.2.5. Xifrat modern bàsic, sobre les tríades diatòniques esmentades en el punt 1: anàlisi i escriptura.

1.2.6. Xifrat clàssic dels graus harmònics i les funcions tonals, sobre les tríades diatòniques esmentades en el punt 1: anàlisi i escriptura.

1.2.7. Anàlisi de les Cadències: Autèntica Perfecte/Imperfecte, Semicadència, Trencada i Picarda. El 6/4 cadencial: la doble *appoggiatura* sobre la dominant.

1.2.8. Anàlisi de l'estructura melòdica i formal, segons la jerarquia següent: Cel·lula, Motiu, Incís, Frase /Període i Secció en partitures de diversos estils i períodes històrics:

1.2.8.1. Antecedent-Conseqüent (arsis-tesis, pregunta-resposta...). Simètriques i asimètriques.

1.2.8.2. La quadratura clàssica (4+4 i altres simetries). Doble quadratura (per ex. l'inici de la Simfonia nº 40 de Mozart).

1.2.8.3. Repetició de frases/períodes jugant amb el contrast dinàmic (f-p,...).

1.2.8.4. Anàlisi dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia.

1.2.8.5. Anàlisi formal conscient de les forma lied binari i de la forma cançó.

1.3. HARMONIA CREATIVA

1.3.1. Creació de petites composicions amb textura de melodia acompanyada (baix alberti-style galant, vals o marxa) i homofònica (corals a 4 veus), amb els acords tríades diatònics en estat fonamental sobre les escales Majors i menors ementats al punt 1.1.

1.3.2. Cercar la frase/període amb quadratura (estructura del període per complement d'incisos).

1.3.3. Aplicació dels conceptes de repetició i contrast d'elements, pel que fa a la dinàmica i material motívic.

1.3.4. Conciència dels conceptes de tensió i distensió harmònica.

1.3.5. Conciència dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia.

1.3.6. Treballar la forma de lied binari i la forma cançó.

1.3.7. Posicions dels acords: oberta, tancada, d' 8^a, 3^a 5^a, o altres... Duplicacions. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

1.3.8. Enllaços de les veus entre acords: moviment paral·lel, oblic, contrari o mantenir les notes comunes: Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

1.3.9. Manteniment d'una sonoritat harmònica en el temps: ús dels canvis de disposició.

1.3.10. Dosificació de la densitat en la textura: condensació i dilatació de la sonoritat.

1.3.11. Percepció auditiva del registre: espai sonor. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

1.3.12. Satisfacció i truncament d'expectatives en la nostra percepció del discurs musical, en base a la nostra educació cultural. Consideracions estètiques i artístiques.

1.3.13. Fer les composicions de curs per dúo (instrument melòdic+instrument harmònic).

=====

2n. GRAU PROFESSIONAL

2.1. HARMONIA AUDITIVA

2.1.1. Dictats homofònics d'acords placats:

2.1.1.1. Estaran dins el contexte del que anomenem música tonal en la nostra cultura occidental, a través de rutes cadencials comunes i característiques de la jerarquia tonal a partir del segle XVII-XVIII.

2.1.1.2. Es treballarà amb els següents acords tríades-diatònics dels modes menor natural i Major natural. Respectivament: **i-I / ii_o-ii / III -iii / iv-IV/ v-V / VI-vi / VII- vii_o**

2.1.1.3. En el mode menor es contemplaran totes les seves possibles variants mixtes (tetracords juxtaposats dels diferent modes major i menor): menor harmònica (amb la setè grau –subtònica- alterat) i menor melòdica (ascendint l'escala amb el sisè i setè graus alterats i baixant-la amb el sisè i setè naturals).

2.1.1.4. Es contemplaran totes les possibles variants d'acords sorgits de les escales mixtes del mode menor: **III+ / IV / V / vi_o / vii_o**.

2.1.1.5. Tots els acords es treballaran tant en estat fonamental, com en les seves inversions més comunes. Consideracions en quant a estabilitat/inestabilitat de les inversions en quant a percepció auditiva-cultural.

2.1.1.6. Es treballarà també l'acord augmentat tríada com a acord de pas: per ex. entre el **I** i el **ii**, en el mode major, en el següent enllaç: **I / I+ / ii**.

2.1.1.7. Es cercarà la integració auditiva de l'alumne de les relacions colorístiques entre els acords (repòs-distensió **I-vi-iii**/ suspensió-tensió **V-vii** /ponts entre un i l'altre **ii-IV-vi**) en el cas del mode major; i (repòs-distensió **i-VI**/ suspensió-tensió **V-vii_o** /ponts entre un i l'altre **ii_o-iv-IV-VI**).

2.2. HARMONIA ANALÍTICA

2.2.1. Anàlisi de partitures o d'exercicis de diversos estils i períodes històrics, escrits dins un context tonal Major o menor: s'analitzaran els acords tríades diatònics en estat fonamental o invertits esmentats al punt 2.1., en quant a registre, posició, enllaços i canvis de disposició.

2.2.2. Anàlisi de peces polifòniques a 2 veus independents: imitació i transport de motius (per ex. les Invencions de Bach per a clave, dúos per a viola i violí de Haydn o Mozart, etc.)

2.2.3. Anàlisi de les textures: repàs de l'homofònica en corals a 4 veus, de la melodia acompanyada i introducció de la polifonia harmònica (per ex. els corals de Bach).

2.2.4. Anàlisi de les notes estranyes a l'acord: notes de pas, brodadures, retards, *appoggiatures*, anticipació i escapada. (Obres clàssiques de 1650 a 1850 aprox. També obres modernes varies).

2.2.5. Xifrat modern bàsic, sobre les tríades de l'escala major i menors natural, harmònica i melòdica: anàlisi i escriptura. En estat fonamental i en les seves inversions més comunes.

2.2.6. Xifrat clàssic dels graus harmònics i les funcions tonals, sobre les tríades sorgides de l'escala major i menors natural, harmònica i melòdica: anàlisi i escriptura. En estat fonamental i en les seves inversions més comunes.

2.2.7. Anàlisi de les Cadències: Autèntica Perfecte/Imperfecte, Semicadència, Trencada i Picarda. El 6/4 cadencial: la doble *appoggiatura* sobre la dominant. La Cadència Frígia (o andalusa-flamenca), com a derivat de la semicadència en menor (per ex. en algunes obres del barroc en mode menor).

2.2.8. Anàlisi de l'estructura melòdica i formal, segons la jerarquia següent: Cel.lula, Motiu, Incís, Frase /Període i Secció en partitures de diversos estils i períodes històrics:

2.2.8.1. Antecedent-Conseqüent (arsis-tesis, pregunta-resposta...). Simètriques i asimètriques.

2.2.8.2. La quadratura clàssica (4c.+4c. i altres simetries). Doble quadratura.

2.2.8.3. El conseqüent per desenvolupament motívic: l'estructura 1c.+1c.+2c. (per ex. l'inici d'algunes de les sonates de Beethoven, l'inici de l'obertura de Tánhäuser, etc.)

2.2.8.4. Repetició de frases/períodes jugant amb el contrast dinàmic (f-p,...).

2.2.8.5. Anàlisi dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia. La doble funció per el.lipsi.

2.2.8.6. Anàlisi formal conscient de les formes lied binari, lied ternari, rondó i de la forma cançó.

2.2.8.7. Anàlisi de progressions o seqüència harmòniques.

2.9. Repàs dels conceptes apresos al curs de primer no esmentats aquí.

2.3. HARMONIA CREATIVA

2.3.1. Creació d'una petita composició o exercicis a 2 veus independents, tipus polifònic.

2.3.2. Creació de petites composicions amb textura de melodia acompanyada (baix alberti-style galant, vals o marxa) i homofònica (corals a 4 veus), amb els acords tríades en estat fonamental i també en les seves inversions més comunes, sobre les escales Majors i menors natural, harmònica i melòdica.

2.3.3. Cercar la frase/període amb quadratura (estructura del període per complement d'incisos).

2.3.4. Cercar la frase/període per desenvolupament motívic del conseqüent (estructura 1c.+1c.+2c.).

2.3.5. Aplicació dels conceptes de repetició i contrast d'elements, pel que fa a la dinàmica i material motívic.

2.3.6. Conciència dels conceptes de tensió i distensió harmònica.

2.3.7. Aplicació de progressions o seqüències com a eina per al desenvolupament estructural.

2.3.8. Conciència dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia. Aplicació de la doble funció per el.lipsi.

2.3.9. Treballar les formes de lied binari, lied ternari, rondó i la forma cançó.

2.3.10. Posicions dels acords: oberta, tancada, d' 8^a, 3^a 5^a, o altres... Duplicacions de notes. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

2.3.11. Enllaços de les veus entre acords: moviment paral.lel, oblic, contrari o mantenir les notes comunes: Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

2.3.12. Manteniment d'una sonoritat harmònica en el temps: ús dels canvis de disposició.

2.3.13. Dosificació de la densitat en la textura: condensació i dilatació de la sonoritat.

2.3.14. Percepció auditiva del registre: espai sonor. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

2.3.15. Satisfacció i truncament d'expectatives en la nostra percepció del discurs musical, en base a la nostra educació cultural. Consideracions estètiques i artístiques.

2.3.16. Fer les composicions de curs per dúo (instrument melòdic+instrument harmònic o dos instruments melòdics).

3r. GRAU PROFESSIONAL

3.1. HARMONIA AUDITIVA

3.1.1. Dictats homofònics d'acords placats:

3.1.1.1. Estaran dins el contexte del que anomenem música tonal en la nostra cultura occidental, a través de rutes cadencials comunes i característiques de la jerarquia tonal.

3.1.1.2. Es repassaran els següents acords tríades i diatònics dels modes menor natural i Major natural. Respectivament: **i-I / ii_o-ii / III -iii / iv-IV/ v-V / VI-vi / VII- vii_o**

3.1.1.3. En el mode menor es contemplaran totes les seves possibles variants mixtes (tetracords juxtaposats dels diferent modes major i menor): menor harmònica (amb la setè grau –subtònica- alterat) i menor melòdica (ascendint l'escala amb el sisè i setè graus alterats i baixant-la amb el sisè i setè naturals).

3.1.1.4. Es contemplaran totes les possibles variants d'acords sorgits de les escales mixtes del mode menor: **III+ / IV / V / vi_o / vii_o**.

3.1.1.5. S'afegiran en l'estudi d'aquest curs els següents acords quatríades que es treballaran sobre els graus esmentat als apartats 3.1.1.2 i 3.1.1.4:

- * Acord major amb la 7ª major (maj7 ; “^”)
- * Acord menor amb la 7ª menor (m7 ; -7)
- * Acord major amb la 7ª menor (7^a de dominant: “7”)
- * Acord disminuït amb la 7ª menor (semidisminuït)

3.1.1.6. Tots els acords es treballaran tant en estat fonamental, com en les seves inversions més comunes, és a dir, principalment: el menor amb 7ª menor (-7) i el de 7^a de dominant (7). Consideracions en quant a estabilitat/inestabilitat de les inversions en quant a percepció auditiva-cultural.

3.1.1.7. Es repassarà també l'acord augmentat tríada com a acord de pas: per ex. entre el **I** i el **ii**, en el mode major, en el següent enllaç: **I / I+ / ii**.

3.1.1.8. Es cercarà la integració auditiva de l'alumne de les relacions colorístiques entre els acords (repòs-distensió I-vi-iii/ suspensió-tensió V-vii /ponts entre un i l'altre ii-IV-vi) en el cas del mode major; i (repòs-distensió i-VI/ suspensió-tensió V-vii_o /ponts entre un i l'altre ii_o-iv-IV-VI); en aquest curs, incloses les seves respectives sèptimes.

3.2. HARMONIA ANALÍTICA

3.2.1. Anàlisi de partitures o d'exercicis de diversos estils i períodes històrics, escrits dins un context tonal Major o menor (aquest en totes les seves mixtures): s'analitzaran els acords tríades i quatríades diatònics en estat fonamental o invertit esmentats al punt 3.1., en quant a registre, posició, enllaços i canvis de disposició.

3.2.2. La dominant secundària. La modulació. Anàlisi de peces on hi figurin modulacions a tons veïns. Diferència entre zones tonals i modulació real.

3.2.3. Anàlisi de peces polifònico-harmòniques a 3 veus independents i a dos veus independents + baix continu: imitació i transport de motius (per ex. les Sonates a Trio de Corelli o Telemann)

3.2.4. Anàlisi de les textures: repàs de l'homofònica en corals a 4 veus, polifònica i de melodia acompanyada.

3.2.5. Anàlisi de les notes estranyes a l'acord: notes de pas, brodadures, retards, *appoggiatures*, anticipació i escapada. (Obres clàssiques de 1650 a 1850 aprox. També obres modernes varies).

3.2.6. El pedal: com a nota estranya, com a ampliació del procés cadencial (per ex. els finals de qualsevol preludi de Bach) i com a base de l'acord de sobretònica (+7). El *Perpetuum mobile*. L'ostinato.

3.2.7. Xifrat modern bàsic, sobre les tríades i quatríades de l'escala major i menors natural, harmònica i melòdica: anàlisi i escriptura. En estat fonamental i en les seves inversions més comunes.

3.2.8. Xifrat clàssic dels graus harmònics i les funcions tonals, sobre els acords tríades i quatríades sorgits de l'escala major i menors natural, harmònica i melòdica: anàlisi i escriptura. En estat fonamental i en les seves inversions més comunes.

3.2.9. Repàs de les Cadències: Autèntica Perfecte/Imperfecte, Semicadència, Trencada i Picarda. El 6/4 cadencial: la doble *appoggiatura* sobre la dominant. La Cadència Frígia (o andalusa-flamenca), com a derivat de la semicadència en menor.

3.2.10. Anàlisi de l'estructura melòdica i formal, segons la jerarquia següent: Cel.lula, Motiu, Incís, Frase /Període i Secció en partitures de diversos estils i períodes històrics:

3.2.10.1. Antecedent-Conseqüent (arsis-tesis, pregunta-resposta...). Simètriques i asimètriques.

3.2.10.2. La quadratura clàssica (4c.+4c. i altres simetries). Doble quadratura.

3.2.10.3. El conseqüent per desenvolupament motívic: l'estructura 1c.+1c.+2c.

3.2.10.4. Repetició de frases/períodes jugant amb el contrast dinàmic (f-p,...).

3.2.10.5. Anàlisi dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia. La doble funció per el.lipsi.

3.2.10.6. Anàlisi de diferents estructures i perfils melòdics. Desenvolupament i punts àlgids. Dibuix melòdic. Tensió i distensió melòdiques.

3.2.10.7. Anàlisi formal conscient de les formes: cançó, lied binari, lied ternari, rondó i tema amb variacions (ornamental melòdico-rítmica).

3.2.10.8. Anàlisi de progressions o seqüència harmòniques.

3.2.10.9. Anàlisi del ritme harmònic: dilatació contracció, acceleració i funció estructural.

3.2.11. Repàs dels conceptes apresos als cursos anteriors no esmentats aquí.

3.3. HARMONIA CREATIVA

3.3.1. Creació d'una petita composició o exercicis a 3 veus independents o a 2 veus independents + baix continu. De textura polifònica.

3.3.2. Creació de petites composicions amb textura de melodia acompanyada (baix alberti-style galant, vals o marxa) i homofònica (corals a 4 veus), amb els acords tríades i quatríades en estat fonamental i també en les seves inversions més comunes, sobre les escales Majors i menors natural, harmònica i melòdica.

3.3.3. Treballar la textura de melodia acompanyada amb nous desplegaments, seguint la llei acústica dels harmònics i el criteri artístic de l'alumne.

3.3.4. Aplicació en les composicions de les dominants secundàries i la modulació a tonalitats veïnes.

3.3.5. Cercar la frase/període amb quadratura (estructura del període per complement d'incisos).

3.3.6. Cercar la frase/període per desenvolupament motívic del conseqüent (estructura 1c.+1c.+2c.).

3.3.7. Aplicació dels conceptes de repetició i contrast d'elements, pel que fa a la dinàmica i material motívic.

3.3.8. Consciència dels conceptes de tensió i distensió harmònica.

3.3.9. Aplicació de progressions o seqüències com a eina per al desenvolupament estructural.

3.3.10. Aplicació de diferents estructures melòdiques i motíviques treballades en el punt 3.2.10.

3.3.11. Consciència dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia. Aplicació de la doble funció per el.lipsi.

3.3.12. Treballar les formes de lied binari, lied ternari, rondó, tema amb variacions (variació ornamental melòdico-rítmica) i la forma cançó.

- 3.3.13. Aplicació del ritme harmònic: consciència i criteri artístic.
- 3.3.14. Posicions dels acords: oberta, tancada, d' 8^a, 3^a 5^a, o altres... Duplicacions de notes. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.
- 3.3.15. Enllaços de les veus entre acords: moviment paral·lel, oblic, contrari o mantenir les notes comunes: Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.
- 3.3.16. Manteniment d'una sonoritat harmònica en el temps: ús dels canvis de disposició.
- 3.3.17. Dosificació de la densitat en la textura: condensació i dilatació de la sonoritat.
- 3.3.18. Percepció auditiva del registre: espai sonor. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.
- 3.3.19. Satisfacció i truncament d'expectatives en la nostra percepció del discurs musical, en base a la nostra educació cultural. Consideracions estètiques i artístiques.
- 3.3.20. Fer les composicions de curs per dúo (instrument melòdic+instrument harmònic o trio (3 instruments melòdics o dos instruments melòdics +un instrument harmònic).

=====

4rt. GRAU PROFESSIONAL

4.1. HARMONIA AUDITIVA

4.1.1. Dictats homofònics d'acords placats:

4.1.1.1. Estaran dins el contexte del que anomenem música tonal en la nostra cultura occidental, a través de rutes cadencials comunes i característiques de la jerarquia tonal.

4.1.1.2. Es repassaran els següents acords tríades i diatònics dels modes menor natural i Major natural. Respectivament: **i-I / ii^o-ii / III -iii / iv-IV/ v-V / VI-vi / VII- vii^o**

4.1.1.3. En el mode menor es contemplaran totes les seves possibles variants mixtes (tetracords juxtaposats dels diferent modes major i menor): menor harmònica (amb la setè grau –subtònica- alterat) i menor melòdica (ascendint l'escala amb el sisè i setè graus alterats i baixant-la amb el sisè i setè naturals).

4.1.1.4. En el mode major es contemplaran totes les seves possibles variants mixtes (tetracords juxtaposats dels diferent modes major i menor): l'escala major mixta principal (amb la sisè grau rebaixat) i l'escala major mixta secundària (amb el sisè i setè graus rebaixats).

4.1.1.5. Es repassaran els següents acords quatríades sobre els graus esmentats a l'apartat 4.1.1.2.:

- * Acord major amb la 7ª major (maj7 ; “^”)
- * Acord menor amb la 7ª menor (m7 ; -7)
- * Acord major amb la 7ª menor (7^a de dominant: “7”)
- * Acord disminuït amb la 7ª menor (semidisminuït)

4.1.1.6 S'afegiran aquest curs els següents acords quatríades i estreballaran en tots els graus de l'escala, si bé donant preferència a les funcions més comunes:

- * Acord menor amb la 7ª major (-^)
- * Acords disminuïts: com a sensible (vii^o7) i com a acords de pas entre dos graus veïns (entre el I i el ii, ascendint o entre el iii i el ii descendint).

4.1.1.7. Es contemplaran totes les possibles variants d'acords sorgits de les escales mixtes del mode menor: **III+ / IV / V / vi^o / vii^o**. També amb 7^a afegides.

4.1.1.8. Es contemplaran totes les possibles variants d'acords sorgits de les escales mixtes del mode major: **III° / iv / v / VI- / VII-**. També amb 7ª afegides.

4.1.1.9. Tots els acords es treballaran tant en estat fonamental, com en les seves inversions més comunes, és a dir, principalment: el menor amb 7ª menor (-7) i el de 7^a de dominant (7). Consideracions en quant a estabilitat/inestabilitat de les inversions en quant a percepció auditiva-cultural.

4.1.1.10. Es repassarà també l'acord augmentat tríada com a acord de pas: per ex. entre el **I** i el **ii**, en el mode major, en el següent enllaç: I / I+ / ii.

4.1.1.11. Es cercarà la integració auditiva de l'alumne de les relacions colorístiques entre els acords (repòs-distensió I-vi-iii/ suspensió-tensió V-vii /ponts entre un i l'altre ii-IV-vi) en el cas del mode major; i (repòs-distensió i-VI/ suspensió-tensió V-vii_o /ponts entre un i l'altre ii_o-iv-IV-VI). Incloues les seves respectives sèptimes.

4.2. HARMONIA ANALÍTICA

4.2.1. Anàlisi de partitures o d'exercicis de diversos estils i períodes històrics, escrits dins un context tonal Major o menor (ambdós en totes les seves mixtures): s'analitzaran els acords tríades i quatriades diatònics en estat fonamental o invertit esmentats al punt 4.1., en quant a registre, posició, enllaços i canvis de disposició.

4.2.2. Repàs de la dominant secundària. La modulació. Anàlisi de peces on hi figurin modulacions a tons veïns. Diferència entre zones tonals i modulació real.

4.2.3. Repàs de l'anàlisi de peces polifònico-harmòniques a 3 veus independents i a dos veus independents + baix continu: imitació i transport de motius.

4.2.4. Anàlisi de peces polifònico-harmòniques a 4 veus: corals.

4.2.5. Repàs de l'anàlisi de les textures: homofònica en corals a 4 veus, polifònica i de melodia acompanyada. Introducció a la barreja de textures en una mateixa obra.

4.2.6. Repàs de l'anàlisi de les notes estranyes a l'acord: notes de pas, brodadures, retards, *appogiatures*, anticipació i escapada. (Obres clàssiques de 1650 a 1850 aprox. També obres modernes varies).

4.2.7. Repàs del pedal: com a nota estranya, com a ampliació del procés cadencial i com a base de l'acord de sobretònica (+7). El *Perpetuum mobile*. L'ostinato.

4.2.8. Xifrat modern bàsic, sobre les tríades i quatriades de l'escala major i menors natural, harmònica i melòdica: anàlisi i escriptura. En estat fonamental i en les seves inversions més comunes.

4.2.9. Xifrat clàssic dels graus harmònics i les funcions tonals, sobre els acords tríades i quatriades sorgits de l'escala major i menors natural, harmònica i melòdica: anàlisi i escriptura. En estat fonamental i en les seves inversions més comunes.

4.2.10. Repàs de les Cadències: Autèntica Perfecte/Imperfecte, Semicadència, Trencada i Picarda. El 6/4 cadencial: la doble *appoggiatura* sobre la dominant. La Cadència Frígia (o andalusa-flamenca), com a derivat de la semicadència en menor.

4.2.11. Anàlisi de l'estructura melòdica i formal, segons la jerarquia següent: Cel·lula, Motiu, Incís, Frase /Període i Secció en partitures de diversos estils i períodes històrics:

4.2.11.1. Antecedent-Conseqüent (arsis-tesis, pregunta-resposta...). Simètriques i asimètriques.

4.2.11.2. Repàs de la quadratura clàssica (4c.+4c. i altres simetries) i la doble quadratura.

4.2.11.3. El conseqüent per desenvolupament motívic: l'estructura 1c.+1c.+2c.

4.2.11.4. Estructura mosaic: simetria versus assimetria (per ex. les obres de Debussy).

4.2.11.5. Repetició de frases/períodes jugant amb el contrast dinàmic (f-p,...).

4.2.11.6. Anàlisi dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia. La doble funció per el.lipsi.

4.2.11.7. Anàlisi de diferents estructures i perfils melòdics. Desenvolupament i punts àlgids. Dibuix melòdic. Tensió i distensió melòdiques.

4.2.11.8. Anàlisi de desenvolupaments: principi d'agrupament: superposicions d'idees/motius i punt àlgid.

4.2.11.9. Anàlisi formal conscient de les formes: cançó, lied binari, lied ternari, rondó i tema amb variacions (variació ornamental melòdico-rítmica i variació harmònico-contrapuntística).

4.2.11.10. Anàlisi de progressions o seqüència harmòniques.

4.2.11.11. Anàlisi del ritme harmònic: dilatació contracció, acceleració i funció estructural.

4.2.12. Anàlisi de la relació entre cadència i mètrica: funció estructural de l'hemiolia.

4.2.13. Anàlisi del paràmetre rítmic: peus grecs. alteracions del metre bàsic, desplaçament d'accents, polirritmies i polimetries.

4.2.14. Anàlisi de partitures escrites en les escales pentatònica major, pentatònica menor i escala de tons.

4.2.15. Repàs dels conceptes apresos als cursos anteriors no esmentats aquí.

4.3. HARMONIA CREATIVA

4.3.1. Creació d'una petita composició o exercicis a 4 veus de textura polifònico-harmònica.

4.3.2. Creació de petites composicions amb textura de melodia acompanyada (baix alberti-style galant, vals o marxa) i homofònica (corals a 4 veus), amb els acords tríades i quatríades en estat fonamental i també en les seves inversions més comunes, sobre les escales Majors i menors natural, harmònica i melòdica.

4.3.3. Treballar la textura de melodia acompanyada amb nous desplegaments, seguint la llei acústica dels harmònics i el criteri artístic de l'alumne.

4.3.4. Aplicació en les composicions de les dominants secundàries i la modulació a tonalitats veïnes.

4.3.5. Cercar la frase/període amb quadratura (estructura del període per complement d'incisos).

4.3.6. Cercar la frase/període per desenvolupament motívic del conseqüent (estructura 1c.+1c.+2c.).

4.3.7. Experimentar i fer exercicis o petites composicions amb l'estructura mosaic.

4.3.8. Experimentar i fer exercicis o petites composicions sobre les escales pentatònica major, pentatònica menor i escala de tons.

4.3.9. Aplicació dels conceptes de repetició i contrast d'elements, pel que fa a la dinàmica i material motívic.

4.3.10. Experimentar i fer exercicis o petites composicions utilitzant els recursos rítmics apresos a l'anàlisi: hemiolia, desplaçament d'accent, polirrítmies i polimetries.

4.3.11. Treballar el desenvolupament en les composicions dels alumnes tenint en compte el principi d'agrupament.

4.3.12. Consciència dels conceptes de tensió i distensió harmònica.

4.3.13. Aplicació de progressions o seqüències com a eina per al desenvolupament estructural.

4.3.14. Aplicació de diferents estructures melòdiques i motíviques treballades en el punt 3.2.10.

4.3.15. Consciència dels finals de període o incís: fort o feble, pel que fa als paràmetres de ritme i harmonia. Aplicació de la doble funció per el.lipsi.

4.3.16. Treballar les formes de lied binari, lied ternari, rondó, tema amb variacions (variació ornamental melòdico-rítmica i variació harmònico-contrapuntística) i la forma cançó.

4.3.17. Aplicació del ritme harmònic: consciència i criteri artístic.

4.3.18. Posicions dels acords: oberta, tancada, d' 8^a, 3^a 5^a, o altres... Duplicacions de notes. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

4.3.19. Enllaços de les veus entre acords: moviment paral·lel, oblic, contrari o mantenir les notes comunes: Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

4.3.20. Manteniment d'una sonoritat harmònica en el temps: ús dels canvis de disposició.

4.3.21. Dosificació de la densitat en la textura: condensació i dilatació de la sonoritat.

4.3.22. Percepció auditiva del registre: espai sonor. Consideracions generals acústiques de cara a cercar el criteri artístic propi.

4.3.23. Satisfacció i truncament d'expectatives en la nostra percepció del discurs musical, en base a la nostra educació cultural. Consideracions estètiques i artístiques.

4.3.24. Fer les composicions de curs per dúo (instrument melòdic+piano, coral a 4 veus o quartet de corda).

=====

1.- REFERENTS A HARMONIA AUDITIVA

- En el dictat homofònic d'acords placats: primer es tocarà el La₃ seguit de l'acord de tònica. Un cop situada la tònica, es tocarà al piano enllaços de 4 a 8 acords de la següent manera: d'una banda es doblarà el baix en octaves i, per l'altra banda, la mà dreta farà l'acord disposat de forma que tingui la fonamental a la veu superior. L'alumne ha de cantar l'acord que sent ordenat per terceres i, en base a la situació de la tònica, haurà de deduir el grau harmònic què és i la funció tonal.

- Posteriorment, i quan s'hagi vist un progrès significatiu (cap al 2° quadrimestre aproximadament), la mà dreta podrà fer altres notes que no són la fonamental de l'acord a la veu superior.

- Finalment, l'exercici es farà desplegant l'acord a la mà esquerra mentre que la mà dreta improvisa una melodia. Aquesta melodia es configurarà primer amb predominància de notes de l'acord i després afegint notes estranyes ad. lib. L'alumne només haurà d'extreure els graus harmònics i la seva funció tonal.

- Altres exercicis de perfeccionament són: posar una cançó en CD (habitualment d'estil pop-rock, per ser més clares les relacions harmòniques) i donar a l'alumne una partitura de la mateixa només amb la melodia escrita. A sobre de la melodia hi haurà unes marques que assenyalaràn els canvis d'acords que l'alumne haurà de deduir. Progressivament, quan es vaigi dominant l'exercici, es donarà partitures sense senyals, considerant que ja són capaços de sentir el canvi de color.

- En la mesura del possible s'intentarà tocar en altres instruments que no siguin el piano, per desenvolupar així l'oïda en quant a discerniment tímbric.

Recomanem, com a reforç, els exercicis que hi figuren en aquest llibre:

KÜHN, Clemens. *La formación musical del oído*. Barcelona. Editorial Labor S. A. 1988.

2.- REFERENTS A HARMONIA ANALÍTICA

L'anàlisi es planteja des de dues vessants: **l'anàlisi escrit i l'anàlisi auditiu.**

- En **l'anàlisi escrit** es donarà a l'alumne una partitura que no necessàriament serà escoltada a través d'un aparell de reproducció d'audio. És un dels objectius de l'exercici el fet que l'alumne desenvolupi la seva oïda interior i faci l'esforç d'"escoltar" allò que veu. Es demanaran a l'alumne qüestions referents a la forma, estructura, estàtica, acords, enllaços, melodia, ritme, tècniques compositives...

-En **l'anàlisi auditiu** es posarà una peça en CD i es preguntarà a l'alumne aspectes sobre la forma, els timbres, les dinàmiques, possible transcripció melòdica i/o harmònica, finals de frase, articulacions especials o tècniques explícites dels instruments, registres, ritme, metre, tempo, caràcter, estàtica...

Es recomana als alumnes fer l'exercici de posar-se a casa la ràdio, sputify, genius o similars per endevinar l'estil, període històric i alguns dels paràmetres musicals esmentats abans en l'anàlisi auditiu.

Els alumnes disposaran d'una sèrie de peces grabades en els seus pen-drives per fer exercicis a casa. Tanmateix el professor enviarà a una adreça de correu compartida amb la resta d'alumnes, algunes peces amb directrius de treball perquè els alumnes puguin treballar-les individualment a casa.

Malgrat que no donem cap llibre de treball obligatori a l'aula, sí que recomanem la lectura de fragments dels següents llibres per ampliar i desenvolupar els conceptes donats a classe:

PISTON, Walter. *Armonía*. Barcelona. Editorial Labor S. A. 1991 (especialment, capítol nº 8 sobre les notes estranyes i nº 18 sobre les textures).

LA RUE, Jan. *Análisis del estilo musical*. Barcelona. Editorial Labor S. A. 1989.

TOCH, Ernst. *La melodía*. Barcelona. Editorial Labor S. A. 1989.

LORENZO DE REIZÁBAL, Margarita y Arantxa. *Análisis musical*. Barcelona. Editorial Boileau. 1990.

VERGÈS, Lluís. *Armonía*. Barcelona. Editorial Boileau. 2008 (especialment l'apartat dedicat a les cadències).

3.- REFERENTS A HARMONIA CREATIVA

-Aquesta part es planteja des de dos punts de vista: d'una banda els **petits exercicis creatius** que l'alumne farà a la classe incidint i experimentant en algún aspecte en concret dels continguts i d'altra banda la **creació d'una obra pròpia**, que s'anirà desenvolupant al llarg de tot el curs. Aquesta obra ha de sintetitzar els coneixements adquirits durant tot l'any acadèmic per part de l'alumne, l'estètica i estil musical de la qual són totalment lliures.

-El professor guia i orienta en la realització dels exercicis i de l'obra original dels alumnes, actuant com una "caixa de ressonància" de les intencions artístiques de cadascú, cercant l'equilibri entre la incitació a fer sortir la matèria donada i el respecte a l'estil i estètica individual de cadascú.

-Al final de curs es fa una audició amb totes les obres avaluades, de forma que els alumnes escolten les seves obres i les dels seus companys, essent una activitat enriquidora i estimulante per a tot l'alumnat.

CRITERIS D'AVALUACIÓ: 1r. a 4rt. DE GRAU PROFESSIONAL

1.- GENERALS

1. Evidenciar competència en la improvisació i composició de peces per a ser interpretades vocalment o instrumentalment.
2. Demostrar hàbits creatius a partir del coneixement, tenint en compte els símbols de mètrica, accentuació, moviment, dinàmica, frasseig, relacions verticals, etc.
3. Mostrar el coneixement de símbols gràfics en l'anàlisi escrit.
4. Mostrar el coneixement dels elements del llenguatge musical i la seva evolució històrica.
5. Mostrar el coneixement del timbre i altre paràmetres musicals com la forma, l'estil, etc. en l'anàlisi auditiu.
6. Mostrar coneixement dels principals compositors i estils musicals.
7. Ser capaç de reconèixer seqüències harmòniques i transcriure-les dins un context tonal.
8. Tanmateix es valorarà la comunicació, el treball en equip, el criteri artístic, la crítica constructiva, l'actitud positiva i l'esforç individual.

2.- PONDERACIONS

- L'assignatura consta de 4 parts: Lectura (20% nota), Dictat (20% nota), Teoria (20% nota) i Harmonia (40% nota).
- Caldrà tenir com a mínim **tres parts aprovades i tenir com a mínim un 4 en la part restant**, per poder fer la mitja. De no complir-se aquesta premissa no es farà la mitja fins que l'alumne recuperi la o les parts suspeses qualificades per sota d'un 4, restant l'assignatura suspesa.
- L'alumne podrà recuperar la o les parts suspeses per sota d'un 4 en els exàmens extraordinaris de Setembre. Per aprovar-les l'alumne haurà de treure com a mínim un 5 en cadascuna de les parts suspeses per poder fer mitja amb les altres parts aprovades. De no ser així, no se li farà la mitja i per tant li quedaria **tota** l'assignatura suspesa i hauria de repetir curs.
- L'avaluació serà contínua en totes les parts (lectura, dictat, teoria i harmonia) i la nota de cadascuna vindrà donada pel percentatge següent: **Examen (60%), Treballs de classe (30%) i Actitud i Participació (10%)**, en cada quadrimestre. La nota final serà la mitja entre els dos quadrimestres.

=====

